

ELFDE HOOFDSTUK.

Terug naar Antwerpen.

Over ijzerroer. — Westerloo. — Tongerlo. — Heyst op den berg. — Spotnamen.

— Te Lier. — Bezoek aan de stad. — Naar huis terug.

Van Gheel spoorden onze onvermoeibare toeristen naar *Herenthals*.

— „Vader wat is die roode stof, welke bij hoopen langs den weg ligt?” vroeg Arthur.

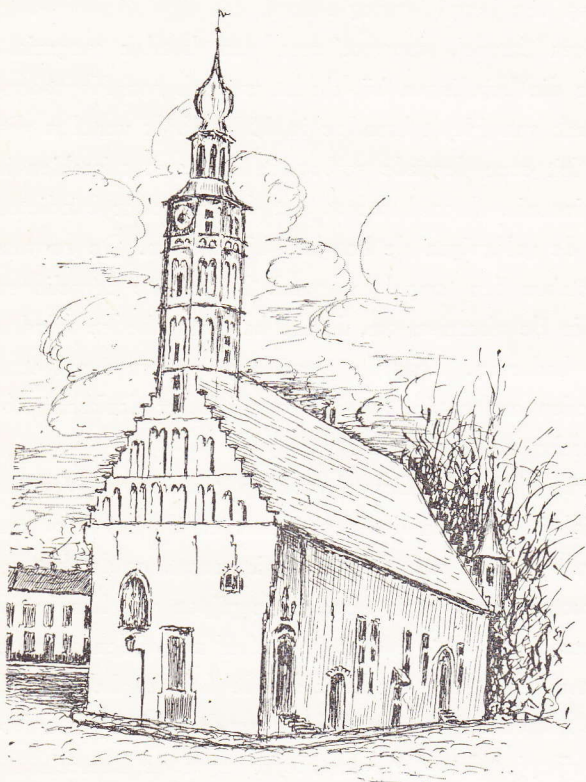
— „Wel jongen, dat is ijzerroer...” Die roode brokken bevatten ijzer. Men delft ze vooral in de weiden op. In de fabrieken haalt men uit die massa het ijzer. Later hoop ik u uitvoerig over de ijzerindustrie te spreken, maar daarvoor moeten we in het Walenland zijn. Dit ijzerroer wordt meest naar Duitschland gezonden.”

— „Ten Z. der spoorlijn ligt *Westerloo*,” hernam de heer Franken.

— „Aan de Groote Nethe”, zei Arthur, die zijn kennis eens wilde luchten.

— „Westerloo is de bakermat van 't voorname geslacht der Merode's.

In deze gemeente ziet men een der schoonste kasteelen van geheel ons land, op de marktplaats prijkt eene prachtige linde, die vóór drie eeuwen geplant werd. Bij Westerloo staat de abdij van Tongerlo, waarover ik

Belfort van Herenthals.

u reeds gesproken heb. Tijdens de Fransche omwenteling werd het klooster vernield. De Jacobijnen braken de kerk af en lieten den toren springen. De talrijke kunstschaten werden of verbrijzeld of geroofd. In die kerk zag men op het altaar vijf-honderd marmeren standbeelden. Tafereelen van beroemde meesters o. a. van Rubens versierden de muren. Die abdij was

zoo rijk, dat ze een groot deel van de Kempen bezat.”

Te *Herenthals* hadden onze vrienden juist den tijd, om de St. Wandra-kerk en het stadhuis te bezichtigen. Ook zagen ze nog een oude poort, een overblijfsel der voormalige versterkingen. Het stadhuis bezit een klein museum, dat eenige werken bevat van den beroemden beeldhouwer *Franken*, die hier geboren werd. Nabij de stad ligt een schoon bosch, met talrijke kapellen, waarheen zich vele bedevaarders begeven.

Herenthals telt 8000 zielen en is eene nijvere plaats, gunstig gelegen aan 't Kempisch kanaal en de kleine Nethe; 't is een kruispunt van spoor- en tramwegen. Er zijn fabrieken van wollen stoffen en twee ijzergieterijen.

„En nu naar *Lier*, de stad die aan de grens van 't Kempenland ligt,” zei vader. „'t Spijt me dat we *Heyst op den berg* niet kunnen bezoeken.”

„Ligt die plaats op een berg?” vroeg Alfred.

„Tenminste op een heuvel, vanwaar men een heerlijk vergezicht geniet. Men voegt er die bepalingen bij, omdat we ook een Heyst-aan-Zee hebben. De kerk van Heyst brandde in 1580 af. Ik vertel u dit, omdat er aan dat feit eene legende verbonden is... en misschien is het ook wel geschiedenis. Men beweert, dat de kerk door bandieten omringd werd, toen de geloovigen de hoogmis bijwoonden. De roovers sloten de poort en staken den tempel in brand. De meeste dorpelingen kwamen jammerlijk in de vlammen om. Zulke barbaarschheden werden in vroeger eeuwen bedreven. Bejaarde menschen spreken nogal eens gaarne van den goeden ouden tijd, maar laten wij liever dankbaar zijn de weldaden der beschaving te genieten.

Een uur gaans van Heyst ligt *Beersel*, ook op een heuvel. Vroeger heerschte er oneenigheid tusschen de Heystenaars en de inwoners van Beersel. Men noemde Beersel wel eens een mierennest, omdat het op eene hoogte ligt. Sommige spotvogels bonden de pijpen van hun broek toe, als ze door Beersel trokken. 't Was juist alsof ze wilden zeggen: Ik bind mijn broek toe omdat ik bang ben, dat de Beerselsche brekken, d. z. de Beerselsche mieren langs mijne beenen zouden opkruipen. Hierover ontstond een rijmpje dat die van Heyst tegen de Beerselnaars dichtten:

„De Beerselsche brekken,

Die loopen op stekken.

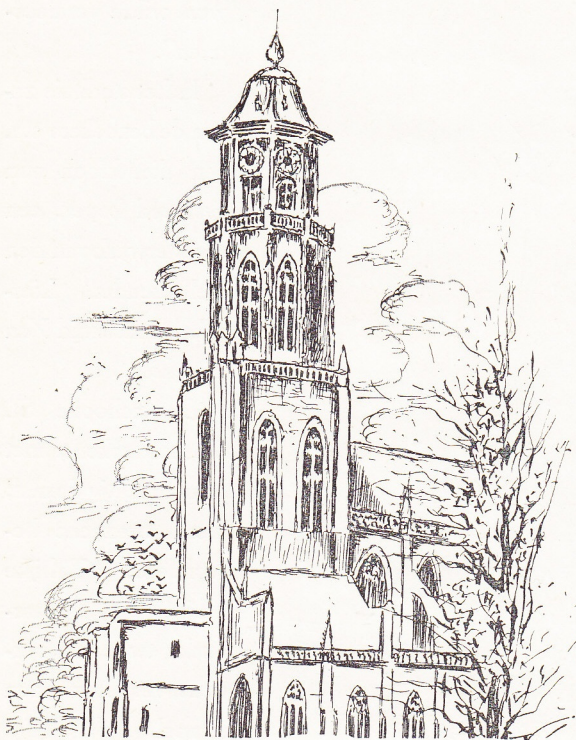
Ze komen den Heistschen toren aflekken.”¹⁾

„Maar vader, even goed had men Heyst een mierennest kunnen noemen, het ligt ook op een berg,” zei Willem.

„Och, wat doet naïjver niet al! Nog bestaat er van die onzinnige

1) Meegedeeld door Fr. Coeckelbergs van Heyst op den Berg.

vijandschap tusschen dorpen en steden. Vandaar al die spotnamen als Maanblusschers, (de Mechelaars) enzv. enzv. Bleef het maar bij spotnamen, maar hoe dikwijls melden de dagbladen ons gevechten, die op kermissen tusschen bewoners van verschillende dorpen geleverd worden. De menschen moesten meer begrijpen, dat ze broeders zijn en elkander moeten eerbiedigen en bijstaan. Naasteliefde is de grootste deugd.”

Hoofdkerk van Lier.

Onder al zulke gesprekken vloog de tijd om. En 't was eene algemeene verwondering toen de trein te *Lier* stopte.

„Nu al!” riep Arthur. „'t Is of we pas in den trein zitten.”

Ons gezelschap verliet de statie en bereikte weldra de brug over de Nethe.

„Hier heeft men in 1860, bij 't kanaliseeren derrivier, 't geraamte van een mammoth gevonden,

den, dat nu te Brussel in 't museum van natuurlijke geschiedenis prijkt,” vertelde de heer Franken.

Wat verder toonde vader het gedenkteeken van den te jong gestorven Lierenaar, den beroemden letterkundigen *Tony Bergmann*, schrijver van het wonderschoone boek „*Ernest Staes*”. Onze vrienden haalden al die geschiedenissen op; van de oordjesschool, van den Zoon uit den Olifant, van Mie Goedbloed, enzv. want Arthur en Willem hadden het werk gelezen.

Op de Groote markt werd het stadhuis en het belfort bezichtigd.

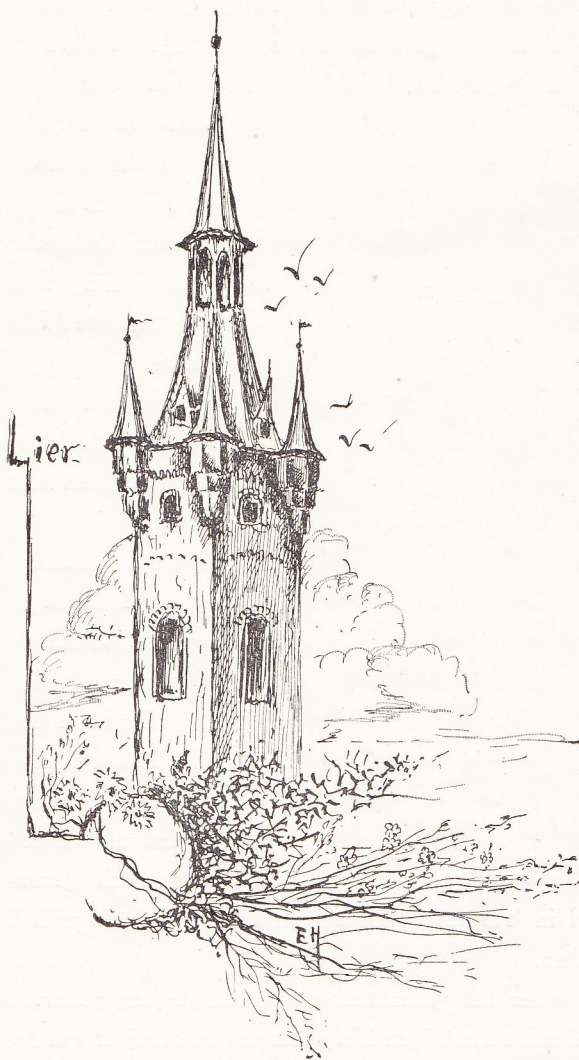
„In het belfort hangt eene vermaarde klok”, vertelde vader. „De Liersche boogschutters hebben die in 1424 meegebracht uit ’s Gravenbrakel, toen

zij te velde trokken tegen een Engelschen prins, die Henegouwen wilde vermeesteren”.

In het stadhuis zagen de bezoekers o.a. een lichtkroon van gesmeed koper, een meesterwerk van den welbekenden Lierschen kunstsmid *Van Boeckel*.

De schoone St. Gommaruskerk, met haar prachtig doxaal, werd eveneens bewonderd. Talrijke schilderijen, waaronder twee van Rubens, versieren dezen tempel.

Lier bezit nog een schilderachtig begijnhof, de eigenaardige en oude St. Pieterskapel en een schilderijen-museum, ge-

Belfort van Lier.

noemd naar den milden schenker der kostbare tafereelen, den Lierenaar M. Wugts-Van Campen.

„Lier was weleer eene welvarende stede”, vertelde vader. „De hertogen van Brabant schonken haar veel voorrechten. In de 14^e eeuw hadden de lakenwevers eene bijzondere halle te Frankfort in Duitschland. 't Was te Lier, dat 't huwelijk van Filips de Schoone en Johanna van Castilië, de ouders van Karel V, gesloten werd. 't Was ook te Lier,

dat Christiaan II, de onttroonde Deensche koning, eene schuilplaats zocht. Het huis waar hij verbleef, maar dat geheel veranderd is, wordt nog wel het huis van Denemarken genoemd. Ge hoort dus, dat Lier een goeden naam bezat, en wel eene schitterende plaats onder onze steden moest innemen.

Nu telt deze stad ruim 20.000 inwoners en is vooral bekend om haar fabrieken van messen (lierenaars, ruwe zakmessen), koperen muziekinstrumenten, rijtuigen en om haarkantnijverheid.

De wekelijksche markt

Begijnhof te Lier.

is zeer belangrijk. Onder de onderwijsgestichten verdient vooral de Staatsnormaalschool genoemd te worden, die eigenlijk door Koning Willem I gesticht werd.

De Kempische reis was afgelopen.

In den trein, die onze vrienden naar Antwerpen terug bracht, zei vader nog :

„Ik geloof, dat ge u nu wel eene goede voorstelling van Kempenland kunt maken. Hadden we meer tijd gehad, we zouden ook eens tot *Esschen* gespoord zijn. Het fraaie *Cappellen*, *Calmpthout* met zijne duinen, *Heide*, met zijne schoolkolonie, al deze plaatsen verdienen ook een bezoek. Maar, zooals 't spreekwoord zegt: „Wat in 't vat is, verzuurt niet!”

„Uitgesteld is niet verloren!” zei Arthur.

„Ook al goed!” schertste vader.

Moeder ontving onze reizigers met open armen. Moe, maar welvoldaan, keerden de knapen terug in 't beste hotel, dat er voor hen op de wereld bestond!

OP REIS DOOR BELGIË

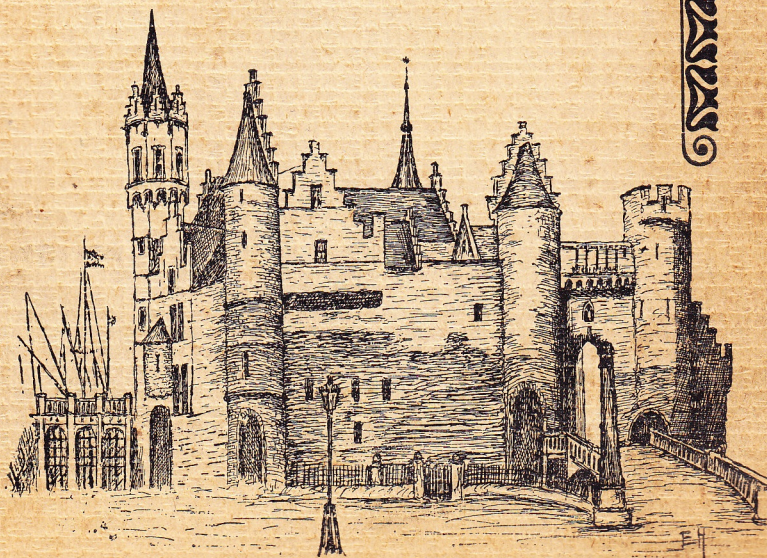
AARDRIJKSKUNDIG LEESBOEK

DOOR

A. HANS.

EERSTE DEELTJE.

ANTWERPEN. DE KEMPEN. DE BENEDENSCHELDE.
DE RUPELSTREEK.

OP REIS DOOR BELGIË

Aardrijkskundig Leesboek.

DOOR

A. HANS.

EERSTE DEELTJE.

Antwerpen — De Kempen — De beneden Schelde —
De Rupelstreek.

LODEWIJK OPDEBEEK.

BOEKHANDELAAR-UITGEVER

--- ANTWERPEN ---